

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Strategian lähtökohdissa on kuvattu kiitettävän hyvin luontokadon ja ilmastokriisin systeemiset haasteet. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, ennallistaminen ja lisääminen on elinehto ihmiskunnan säilymiselle. Tätä ei voi liikaa korostaa. Systeemisen ymmärryksen lisääminen ja etenkin ihmisen roolin ymmärtäminen eri systeemeissä tulisi kuulua kaikkien kansalaisten yleissivistykseen ja näkyä jokaisella yhteiskunnan osa-alueella.

Kohta 2.2 s. 12 "Neljän päämäärän lisäksi uusissa tavoitteissa ja päämäärissä painotetaan luonnon monimuotoisuuden valtavirtaistamista kaikille yhteiskunnan osa-alueille ja sektoreihin sekä rahoituksen lisäämistä tavoitteiden toimeenpanon edistämiseksi. Maailman talous ja ihmisten toimeentulo ovat riippuvaisia luonnosta. Uudet tavoitteet pyrkivät vastaamaan luonnon monimuotoisuuden juurisyihin." -> tämä on hyvä. Lisäisimme valtavirtaistamiseen esim kasvatuksen ja koulutuksen ja kansalaishavainnoinnin (citizen science) kautta

3.1 ja 3.2 Pää tavoite ja tarkemmat tavoitteet

-

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

-

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

-

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

kpl 3.5.2."On tärkeää purkaa arvojen ja toiminnan välisiä ristiriitoja mahdollistamalla ja edistämällä yksilön arvojen mukaista toimintaa arkiympäristössä, työelämässä, kuluttajana ja esimerkiksi maanomistajana." -> Lisäisimme kouluissa ja oppilaitoksissa

Muutenkin kasvatus ja koulutussektori näkyy edes sanana, tai puuttuu täysin, strategialuonnoksesta. Luontosuhdetta rakennetaan lapsuudesta saakka ja tässä varhaiskasvatuksen ja koulujen rooli on merkittävä. Luonnosta opitaan ulkona luonnossa oppimalla ja luontoherkkyys vahvistuu samalla. Tämä luo pohjaa vahvalle luontosuhteelle, joka kantaa aikuisuuteen. Jokaisen lapsen ja nuoren tulee päästä päiväkodin ja koulun kanssa ulos luontoon oppimaan ja ymmärtää tätä kautta luonnon monimuotoisuuden merkitys. Koulujen opetussuunnitelmissa ja opetuksessa pitäisi olla tärkeänä tavoitteena oppilaiden systemisen ajattelun kehittyminen. Luonnon monimuotoisuuden ymmärtäminen vaatii ymmärrystä ekosysteemeistä ja laajoista syy-seuraussuhteista, joissa ihminen on osana.

Oleellisen tärkeänä luonnon monimuotoisuuden ymmärtämisessä on myös kansalaistieteen merkitys, joka luontokadon myötä vain korostuu. Kansalaishavainnot voivat olla merkittävänä apuna tutkimustyötä ja sen kautta myös kansalaisten luontosuhde vahvistuu ja ymmärrys luonnosta lisääntyy. Kansalaishavainnointi on pakollisena osana opetussuunnitelmaa, mutta sitä voisi voimakkaammin tuoda myös tavalliselle ihmiselle. Myös koulussa lajikokoelmien keräämisen laajempi ymmärtäminen vaatii vielä työtä. Miten eliökokoelma tukisi systeemistä ajattelua ja ymmärrystä luonnon monimuotoisuudesta ja ekosysteemien toiminnasta ja mitä tietoa ihmisen roolista tässä systeemissä voi kokoelmien tekemisen kautta saada.

Lisäisimme tavoitteisiin "lasten ja nuorten luontosuhdetta on vahvistettu ja suurin osa lapsista ja nuorista ovat päässeet ulos luontoon oppimaan varhaiskasvatuksen ja kouluvuosien aikana useita kertoja",

"suomalaisten luontosuhde on vahvistunut ja heillä on kokemus, että he ovat merkityksellisiä toimijoita..../ymmärtävät vastuunsa/roolinsa luontokadon ja ilmastokriisin hoitamisessa ja niihin sopeutumisessa ja ovat merkityksellisiä toimijoita luonnon monimuotoisuuden

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

-

Muita huomioita luonnoksesta

Luonnoksessa luetellaan hyvin erilaisia tutkimuksia ja selvityksiä, joissa suomalaisten luontosuhdetta on mitattu ja kartoitettu. Luontosuhde voisi näkyä selvemmin ja vahvemmin myös tavoitteissa. Kasvatuksen ja koulutuksen rooli lasten ja nuorten luontosuhteen vahvistamisen kannalta varhaiskasvatuksessa, kouluissa ja oppilaitoksissa tulisi näkyä strategiassa jotenkin. Nyt sen voi tulkita kuuluvan osaksi "yhteiskunnan osa-alueita ja eri sektoreita", mutta olisi mielestämme tärkeää näkyä myös vahvemmin. Kasvatus ja koulutus on kuitenkin merkittävä yhteiskunnallinen sektori ja ympäristövastuullisempien kansalaisten alkulähde. Nuoret mainitaan strategiassa muutamaa otteeseen nuorisobarometrin kohdalla ja tämän jälkeen kappaleessa 3, mutta lasten ja nuorten äänen lisääminen strategiapaperiin olisi tärkeää, koska he elävät todeksi sitä maailmaa mitä me tämän päivän aikuiset rakennamme ja heille jätämme.

Sunikka Johanna
Suomen luonto- ja ympäristökoulujen liitto ry